

SÅTERS KOMMUN

LEKEN I SÄTERDALEN

UTREDNING OCH UTVECKLING

LEKEN I SÄTERDALEN - UTREDNING OCH UTVECKLING

BAKGRUND OCH UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

STRATEGI FÖR UTVECKLING AV SÄTERDALEN

Säters kommun har tagit fram dokumentet "Strategi för utveckling av Säterdalen". Strategin ska utgöra grunden för det fortsatta utvecklingsarbetet av besöksmålet Säterdalen och ambitionen är att behålla och stärka Säterdalens position som ett tydligt besöksmål.

Denna utvecklingsplan för Säterdalens lekmiljöer är ett steg i att vidareutveckla och fördjupa strategins mål och vision avseende den identifierade besöksanledningen LEKPLATS I NATURMILJÖ och även visa delar av besöksanledningen FÄBODEN –Barnens fåbod.

Strategins uttalade vision för barn är "Säterdalen ett äventyr där det finns miljöer som utmanar och inspirerar till lek, lärande och fysisk aktivitet". Bland de formulerade målen finns bland annat en målför-mulering som direkt riktar sig mot leken: "Skapa en lekplats i naturmiljön som i sig själv fungerar som reseanledning". Strategin identifierar barnfamiljer som en prioriterad målgrupp och man har utarbetat ett antal framgångsfaktorer där särskilt "Fokus på barn och natur", "Lekplats i naturmiljön som i sig själv fungerar som reseanledning" och "Förmåga att nyttja ravinlanskapet och den spännande naturmil-jön är Säterdalens unika erbjudande" direkt berör ämnet barn och lek. "Aktivt arbete kring tillgänglig-het" är en annan identifierad framgångsfaktor som är viktig att ta hänsyn till i det här sammanhanget.

Målet för besöksanledningen 'LEKPLATS I NATURMIL-JÖ' är att Säterdalen ska erbjuda ett äventyr i unik naturmiljö med Ljusterån som en röd tråd. Såväl de yngsta som de lite äldre barnen ska utmanas fysiskt och inspireras till lärande. Lekområdet ska bestå av olika populära områden som inbjuder till lek, lärande och fysisk aktivitet. Naturmiljön ska användas som en resurs i utbudet av aktiviteter med stark kopp-ling till lek, lärande och fysisk aktivitet. Aktiviteterna binder ihop Säterdalens entréer och olika områden samt reservatet som därigenom upptäcks av fler.

Målet för besöksanledningen 'FÄBODEN –Barnens fåbod' är bland annat att fåboden ska vara en del av "Barnens dal". Denna utvecklingsplan berör framför allt utvecklingen av fåbodstigen där man har som mål att skapa ett inbjudande och lättillgängligt al-ternativt sätt att nå bortre delen av dalen med läran-de och lekfulla platser utefter stigen.

NULÄGE

Lekområdet i Säterdalen är ett stort dragplåster för barnfamiljer och barngrupper från kommunen och kränskommunerna. Idag är leken uppdelat på fyra lekplatser; Spikholmen med rutschkanor och klätterställningar för barn på ca 3-7 år, sandlå-dor och gungor på Dalslätten för barn på ca 1-3 år,

rutschkanorna i ravinslätten för barn på ca 5-12 år och den nyanlagda parkour/hinderbanan på ca 5-12 år. Lekturstningarna på Spikholmen och vid Dals-lätten är i behov av renovering eller utbyte.

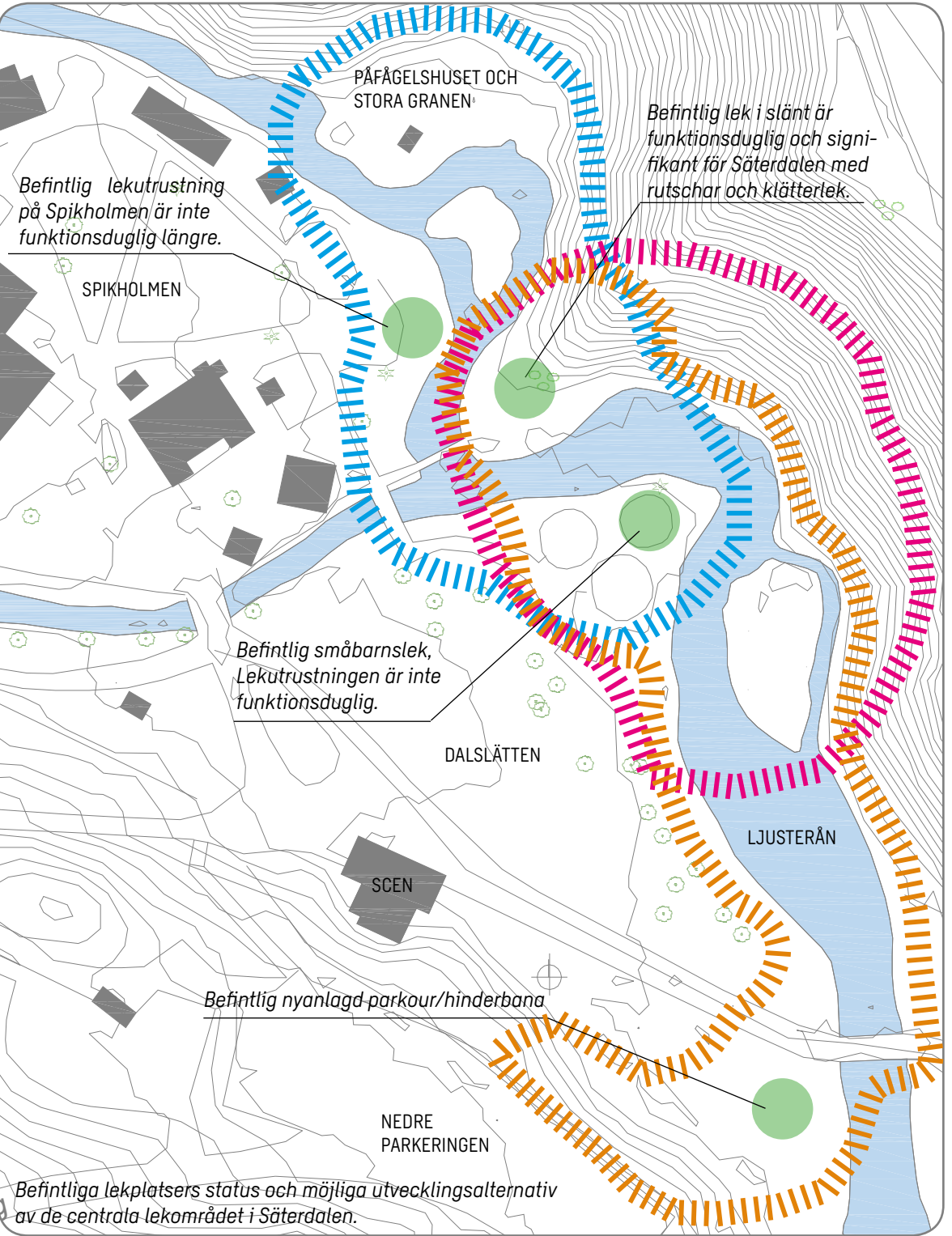
UTVECKLINGSLTERNATIV FÖR LEKEN I DEN CENTRALA DELEN AV SÄTERDALEN
Tre möjliga alternativ för utveckling av de centrala lektyorna kring Dalslätten har utretts och diskute-rats. Beslut har tagits att gå vidare med alternativ tre.

Alternativ tre innebär att befintlig lek på Spikhol-men, som inte längre är funktionsduglig, avvecklas till förmån för en tydligare och mer lätthanterlig avgränsning mellan folkparksdelen på Spikholmen och övriga delar av Säterdalen. Bron mellan spikhol-men och befintlig släntlek ersätts med ny bro från lekplatsen vid Dalslätten. Befintlig lektya med små-barnslek vid Dalslätten behålls på samma plats men rustas och får en ny attraktiv utformning med mål-grupp små barn ca 1-5 år. En ny storbarnslek mål-grupp ca 5-12 år utvecklas i slänten bakom parkour/hinderbana mot nedre parkeringen då den tidigare föreslagna placeringen i ravinslätten mitt emot den befintliga småbarnsleken bedöms alltför brant och det finns risk för problem både vad gäller anläggning och leksäkerhet. Placeringen av storbarnsleken vid parkour/hinderbanan hjälper också att knyta ihop lekområdet och kommer att ge stöd åt parkouren som idag ligger ensligt placerad i förhållande till de övriga lektyorna.

UTVECKLINGEN AV LEK FÖR ÖVRIG OMRÅDEN I SÄTERDALEN

För att uppnå strategins mål att med lekens hjälp binda ihop Säterdalens olika delar; entréer, Dals-lätten, fåboden och naturreservatet behandlar den-na utvecklingsplan hela området från övre parke-ringen till fåboden.

Det finns goda förutsättningar i Sä-terdalen att utveckla mer utmanande äventyrslek som till exempel en hög-höjdsbana. En sådan anläggning skulle locka ytterligare en kategori besökare – äventyrliga, möhippor, konferenser, teambuildnng, barnkalas, kompisgäng med flera. Den kräver dock säkerhets-utrustning och instruktörer och kan inte utformas som en oöverskåd lekplats i kommunens regi. Möjligheten finns dock att engagera en extern aktör som i fram-tiden kan driva en sådan verksamhet i Säterdalen.

Den befintliga lekplatsen på Spikholmen.

Befintlig rutschlek i slänt.

Befintlig småbarnslek vid Dalslätten.

Nyanlagd parkour/hinderbana.

ALTERNATIV ETT

Befintlig lektya på Spikholmen behålls och rustas med ny lekturstning. Befintlig lektya småbarnslek behålls och rustas med ny lekturstning. Storbarns-leken utvecklas på området bakom påfågelhuset och den stora granen.
+ Härlig miljö kring den stora granen och påfågel-huset
+ Plana ytor och mer flacka slänter som är byggbara.
- Vattnet barriär för små barn och föräldrar.
- Lektyorna blir utspridda i förhållande till hinderba-na/parour.
- Lektyor på området bakom den stora granen och stugan blir svåra att hitta till.
- Problematik med avstängning vid evenemang på Spikholmen

ALTERNATIV TVÅ

Befintlig lektya småbarnslek behålls och rustas med ny lekturstning. Befintlig lek på Spikholmen tas bort och en storbarnslek utvecklas i slänten mitt över ån från småbarnsleken. Bron mellan spikhol-men och befintlig släntlek ersätts med ny bro från småbarnlekområdet.
+ mer samlat lekområde som är lätt att hitta till.
+ Vid evenemang är det lätt att stänga av Spikhol-men samtidigt som hela lekområdet är tillgänglig.
- Slänten är mycket brant. Problem finns både vad gäller anläggning och leksäkerhet.

ALTERNATIV TRE

Befintlig lektya småbarnslek behålls och rustas med ny lekturstning. Befintlig lek på Spikholmen tas bort och en storbarnslek utvecklas i slänten bak-om parkour/hinderbana. Bron mellan spikholmen och befintlig släntlek ersätts med ny bro från små-barnlekområdet.
En stig med lek utvecklas längs vattnet på nord-öst-ra sidan av ån så att man kan ta sig i en slinga från befintlig släntlek bort till parkour/hinderbana och sedan tillbaka på syd-västra sidan mot småbarnsle-kan och befintliga släntleken igen.
+ Samlar ihop alla befintliga och nya lektyor till en helhet.
+ Vid evenemang är det lätt att stänga av Spikhol-men samtidigt som hela lekområdet är tillgänglig.
+ Platsen för den nya storbarnsleken är lättare att anlägga och mer lättillgänglig

Säters kommun
783 27 Säter
Telefon: 0225-55 000
E-post: kommun@sater.se
Kontaktperson: Mikael Spjut, Helena Åkerberg

Dokumenttitel: LEKEN I SÄTERDALEN - utredning och utveckling
Dokumentdatum: 2017-11-02
Dokumentförfattare: Hanna Wikström Johansson och Sara Nordström, Sweco Architects AB Falun

LEKEN I SÄTERDALEN - UTREDNING OCH UTVECKLING

ÖVERSIKT DELOMRÅDEN

För att uppnå strategins mål att med lekens hjälp binda ihop Säterdalens olika delar; entréer, Dalslätten, fåboden och naturreservatet behandlar denna utvecklingsplan hela området från den övre parkeringen till fåboden. Säterdalen har delats upp i tre olika delområden. Utvecklingen av leken i de tre delarna har olika mål, syften och tematisering men binds fysiskt ihop med en stig som ständigt lockar vidare.

Delområde 1 omfattar området från den övre parkeringen ned till Dalslätten. Målet här är att barnfamiljer inte ska angöra Säterdalen från den nedre parkeringen utan lockas att parkera på den övre parkeringen och ta sig till fots ned i dalen. Vägen ned (och upp) ska vara spännande, händelserik och ständigt locka vidare. Temat i leken ska kretsa kring rörelse och den unika naturmiljön i Säterdalen. Leken ska locka barn i alla åldrar.

Delområde 2 omfattar området kring Dalslätten. Här ligger lekens tyngdpunkt och lekytorna ska utformas med syfte att man ska stanna länge. Det ska finnas lek med fokus på små barn (1-5 år) och leken för äldre barn (5-12 år) ska utvecklas och utökas. Lekens tematiseringen ska i detta område dels kretsa kring naturmiljön och tillgängliggöra Ljusteråns vatten men även tematiskt anknyta till Sätters stad och fåboden.

Delområde 3 omfattar den befintliga fåbostigen som sträcker sig från nedre parkeringen till fåboden. och vägen norr om Ljusterån som leder förbi gamla teatern och vidare mot naturreservatet. Fåbodstigen utvecklas enligt det tidigare framtagna fåbodkonceptet där man har som mål att skapa en lockande promenad till fåboden med lärande och lekfulla platser. Temat anknyter till fåboden. Vägen norr om Ljusterån förädlas med några spännande platser med tematisering kring naturen i naturreservatet

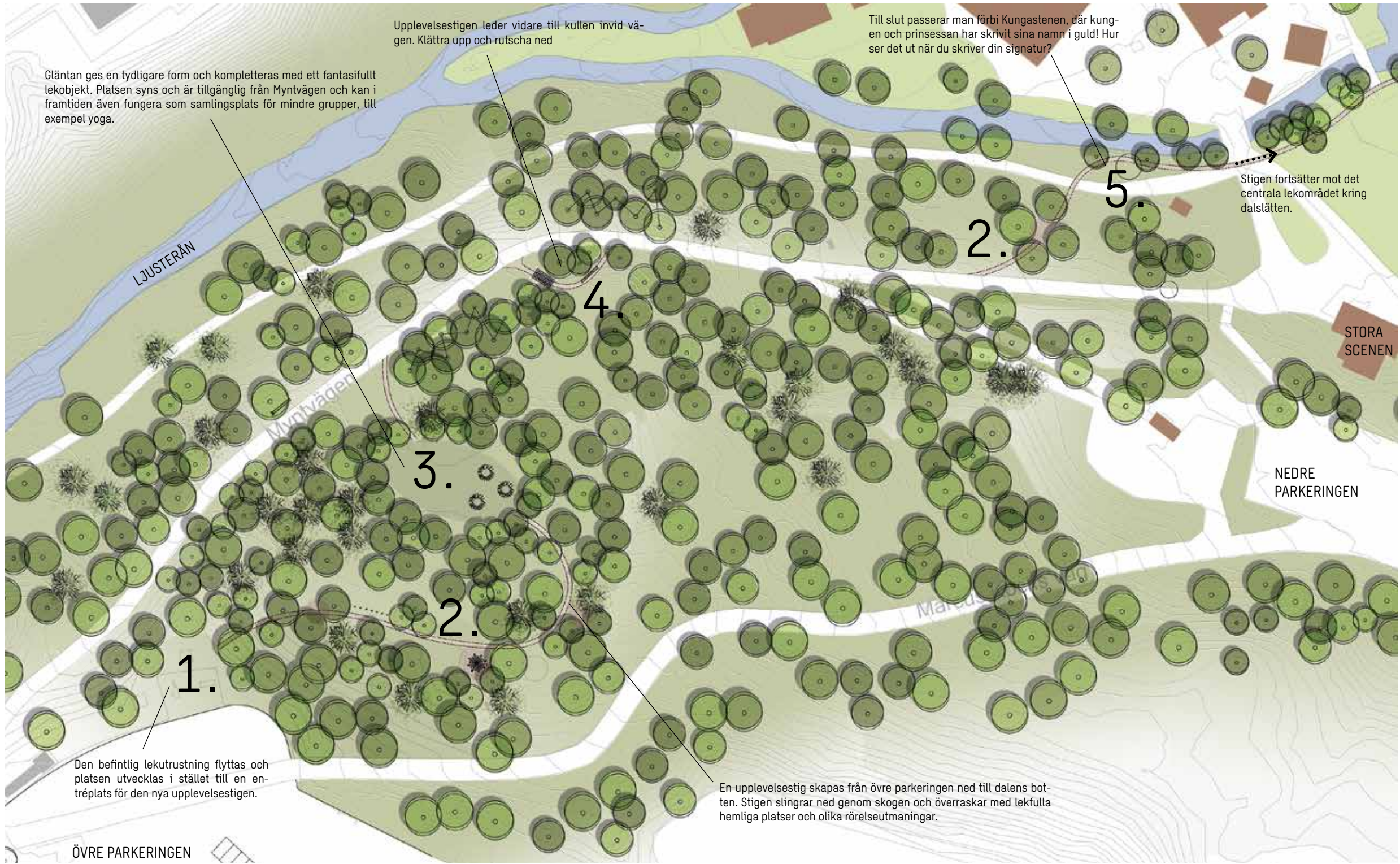
LEKEN I SÄTERDALEN - UTREDNING OCH UTVECKLING

DELOMRÅDE 1 - VÄGEN NED (OCH UPP)

Från den övre parkeringen skapas en alternativ väg att ta sig ned till Dalslätten. En upplevelsestig som slingrar genom skogen och längs vägen bjuder på spännande, fantasieggande platser och upplevelser. Vandraren inbjuds att stanna till en liten stund men

lockas snart vidare för att se vad som döljer sig bakom nästa krök. Kanske finns det en glänta i skogen med jättestora fågebon, ett svävande nät där man kan ligga och titta på trädkronorna eller kanske får man syn på den sällsynta buskmusen? För den som

vill ha en lugnare och mer lättillgänglig promenad finns den asfalterade Myntvägen kvar som kompletteras med vilsamma sittbänkar för trötta ben.

1. ENTRÉPLATSEN

Den befintlig lekutrustning flyttas och platsen utvecklas i stället till en entréplats för den nya upplevelsestigen. Ingången till upplevelsestigen markeras med en portal – en dörr. Ta ett djupt andetag, öppna dörren och kliv in.

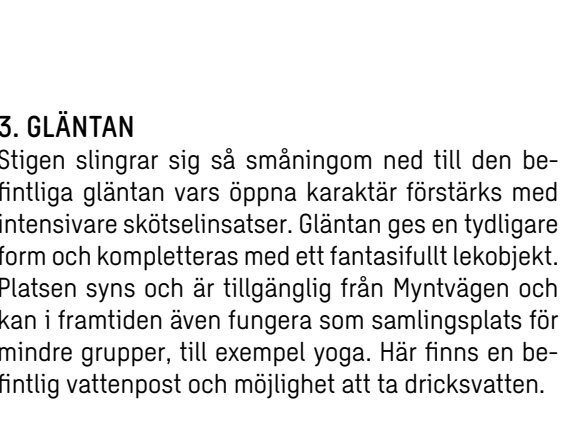
Inspirationsbild entréplatsen:

2. STIGEN

En upplevelsestig skapas från övre parkeringen ned till dalens botten. Stigen slingrar ned genom skogen och överraskar med lekfulla hemliga platser och olika rörelseutmaningar. Det finns många sätt att ta sig fram på och längs med stigen uppmuntras du att prova på några olika.

Inspirationsbilder stigen:

4. KULLEN

Upplevelsestigen leder vidare till kullen invid vägen. Klättra upp och rutscha ned och promenaden ned mot dalen gick plötsligt väldigt snabbt och lätt...

Inspirationsbilder kullen:

5. KUNGSSTENEN

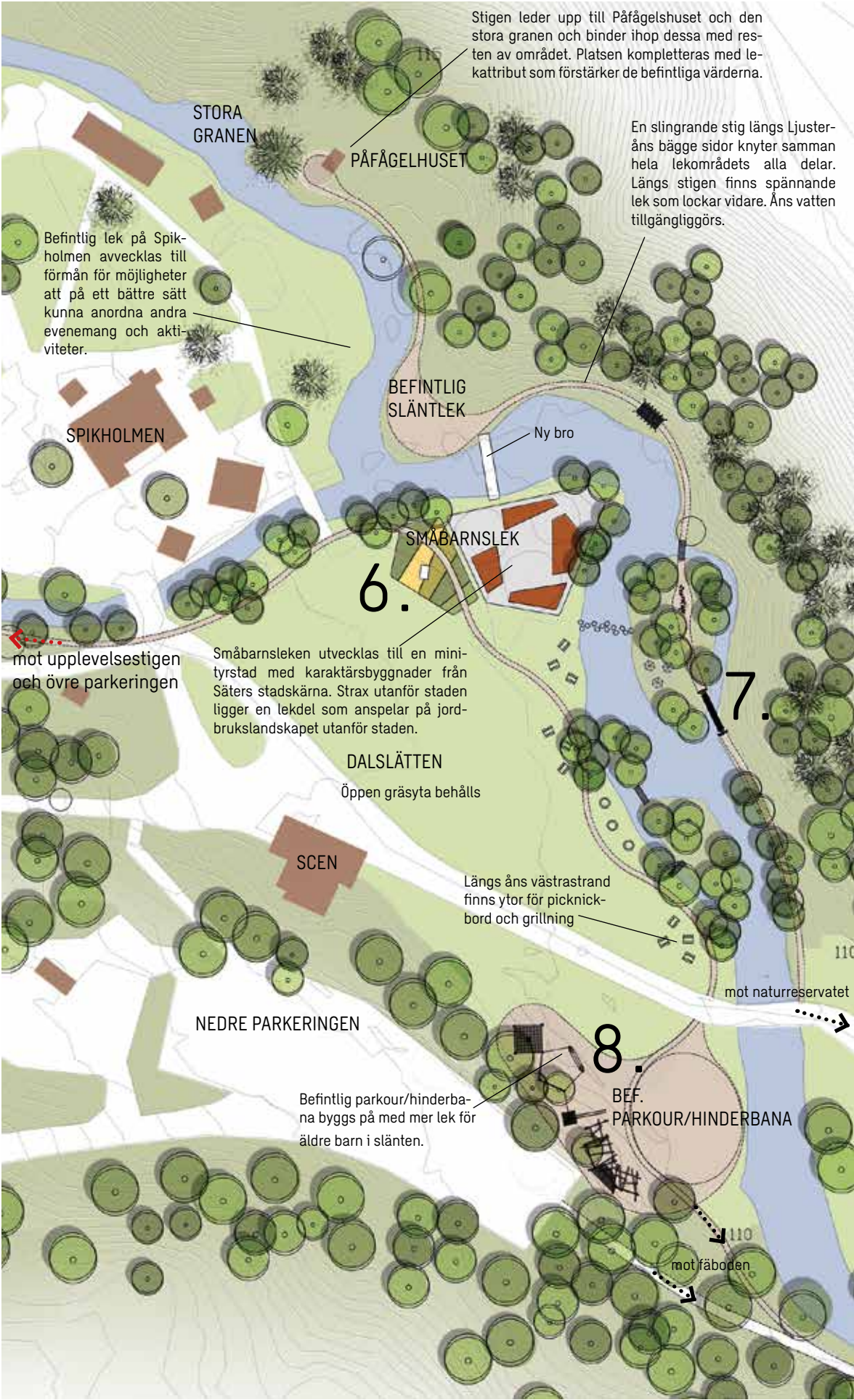
...och till slut passerar man förbi Kungastenen, där kungen och prinsessan har skrivit sina namn i guld! 1924 skrev Gustav V och Victoria sina signaturer på kungastenen och 1983 skrev Carl Gustaf XVI och drottning Silvias sina autografer. Hur ser det ut när du skriver din signatur?

Inspirationsbilder Kungsstenen:

LEKEN I SÄTERDALEN - UTREDNING OCH UTVECKLING

FÖRJDUPNING DELOMRÅDE 2 - DET CENTRALA LEKOMRÅDET KRING DALSLÄTTEN

Från delområde 1 kommer man ut i det centrala lekområdet kring Dalslätten och Ljusterån. Här ligger lekens tyngdpunkt och lektyorna är utformade med syfte att man ska stanna och leka länge. Lekens tematisering kretsar kring Säterdalens naturmiljö och Ljusteråns vatten men anknyter även tematiskt till Sätters stad och fäboden.

6. LILLA SÄTER
Småbarnsleken i Säterdalen utvecklas till en minityrstad med karaktärsbyggnader från Sätters stadskärna. Innan man kommer in i staden passerar man en lekdel vars tema återspeglar jordbrukslandskapet som omger staden. Jordbruksleken har tydliga kopplingar till fäboden som ligger längst bort i dalen och som man kommer till om man följer stigen till sitt slut. Småbarnslekplatsen blir unik i sitt slag och bjuder i första hand på storslagen rollek men i stadsmiljön finns också integrerade traditionella lekvärden som rutschar, gungor, sand- och balanslek.

Inspirationsbilder Lilla Säter:

7. STIGEN
Upplevelsestigen som tog besökaren ned till Säterdalen fortsätter här genom småbarnsleken, förbi picknickbord, grillplatser och ytor för samvaro och vidare över Ljusterån. Den går mellan öar och över vatten på olika mer eller mindre utmanande och våghalsiga sätt - trampstenar, klätternät och gallerdurksbroar - och knyter ihop den befintliga rutsch- och klätterleken med det nya. Längs med stigen finns det både naturligt spännande rumsbildningar, kojor och platser man vill stanna till vid, men också adderade värden för att väcka fantasi och leklyst. Via stigen knyter man ihop hela lekområdet och tillgängliggör avskilda delar som det gamla påfågelhuset och Ljusteråns vatten som en lekresurs.

Inspirationsbilder upplevelsestigen:

LEKEN I SÄTERDALEN - UTREDNING OCH UTVECKLING

8. STORBARNSLEKEN
Stigen leder till den befintliga parkour/hinderbanan som byggs på med mer balans- och klätterlek för det lite äldre lekande barnet. Lekutrustningen anpassas till befintliga träd och slänt, och förhoppningen är att skapa en spännande, utmanande men ändå säker lektya bland träden.

Inspirationsbilder storbarnsleken:

LEKEN I SÄTERDALEN - UTREDNING OCH UTVECKLING

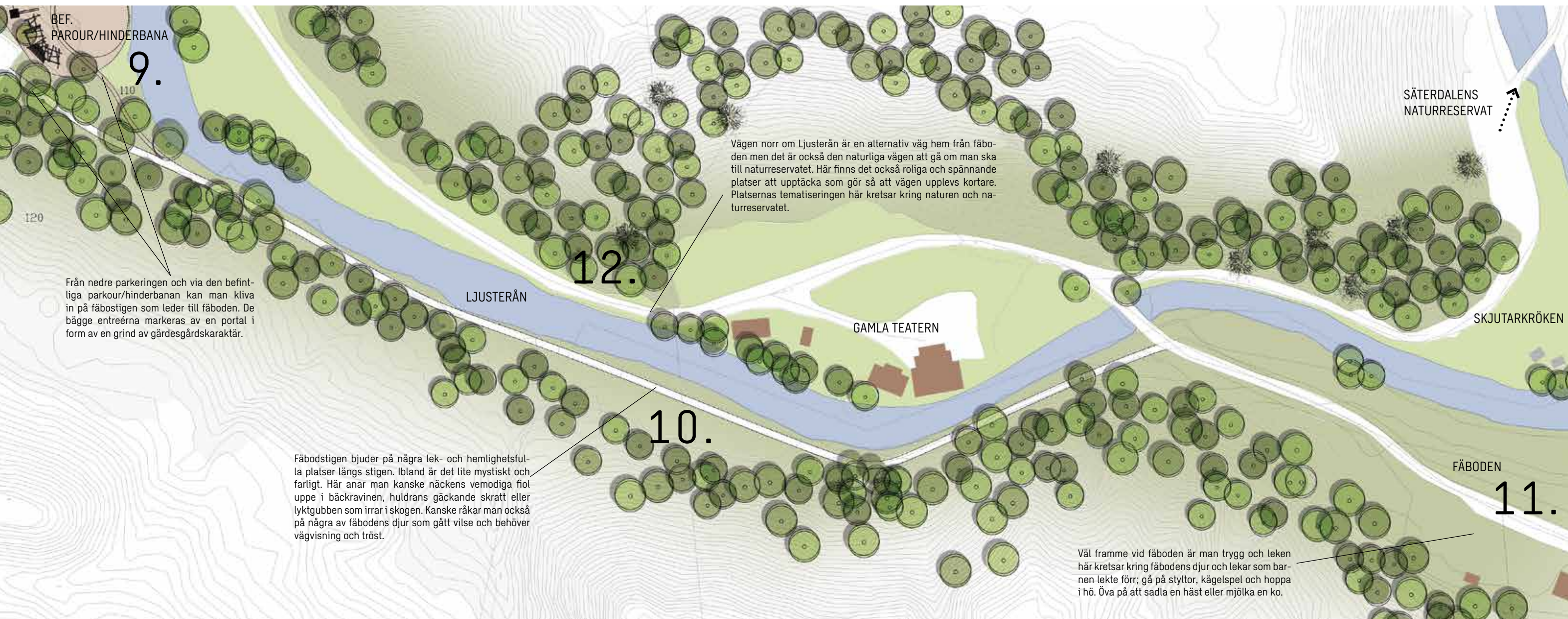
FÖRDJUPNING DELOMRÅDE 3 - FÄBODSTIGEN OCH HEM IGEN (ELLER VÄGEN TILL NATURRESERVATET)

I område 3 är utvecklingen av leken fokuserad på den befintliga fäbodstigen som knyter samman de centrala delarna av Säterdalen med Fäboden och vägen på norra sidan av Ljusterån som leder mot naturreservatet men även fungerar som en alternativ hemväg från fäboden. Fäbodstigen och vägen förbi gamla

teatern ska utformas så att de erbjuder en spännande promenad som lockar barnfamiljer hela vägen bort till fäboden eller naturreservatet och hem igen.

Fäbodstigen och lek vid fäboden utvecklas i enlighet med det tidigare framtagna fäbodkonceptet, med tematisering kring ämnet fäbod.

Vägen norr om Ljusterån utvecklas med platser vars tematisering kretsar kring naturreservatet. Platserna ska placeras på strategiska punkter för att ständigt locka vidare.

LEKEN I SÄTERDALEN - UTREDNING OCH UTVECKLING

9. GRINDEN

Från nedre parkeringen och via den befintliga parkour/hinderbanan kan man kliva in på fäbodstigen som leder till fäboden. De bägge entreéerna markeras av en portal i form av en grind av gårdesgårdskaraktär. Här börjar vandringen till fäboden, en resa bakåt i tiden. En enkel skylt informerar om vart stigen leder och fäbodens öppettider.

10. STIGEN

Vandringen till fäboden bjuder på några lek- och hemlighetsfulla platser längs stigen. Ibland är det lite mystiskt och farligt. Väsen som det traditionellt har berättats om i gamla tider och som var en verklighet för de människor som bodde ensamma på fäboden förr i tiden gör sig påminda. Här anar man kanske näckens vemodiga fiol uppe i bäckravinen, huldrans gäckande skratt eller lyktgubben som irrar i skogen. Kanske råkar man också på några av fäbodens djur som gått vilse och behöver vägvisning och tröst.

11. LEKEN VID FÄBODEN

Väl framme vid fäboden är man trygg och leken här kretsar kring fäbodens djur och lekar som barnen lekte förr; gå på styltor, kägelspel och hoppa i hö. Öva på att sadla en häst eller mjölka en ko.

12. VÄGEN HEM ELLER TILL NATURRESERVATET

När man har lekt sig hela vägen till fäboden och det är dags att gå hemåt igen så kan det vara skönt att ta en annan väg tillbaka. Då kan man ta vägen längs norra sidan av ån förbi gamla teatern. Här finns det också roliga och spännande platser att upptäcka som gör så att vägen upplevs kortare. Vägen norr om Ljusterån är också den naturliga vägen att gå om man ska till naturreservatet, så platsernas tematiseringen här kretsar kring naturen.

